VIIKONVAIHDE

PERJANTAIVIERAS

Tuhosiko media Talvivaaran?

Kun julkisuudessa kerrottiin Sotkamon Nuasjärveen johdettavasta kaivosalueen vesien purkuputkesta, yritin olla erityisen tarkka. Miten media käsittelisi tuota uutista? Miten sitä selitettäisiin, keitä haastateltaisiin? Olisiko nähtävissä sitä opiksi ottamista ja katumusta, johon Marko Erolan vuonna 2014 julkaistu kirja Kirottu kaivos ilman muuta antaa aiheen.

Pettymyshän se oli. Media ei näytä millään tavalla korjaavan Talvivaara-uutisointiaan. Samat vinot näkökulmat, samat virheitä tehneet toimittajat, sama tapa myötäillä tiedotustilaisuuteen tulleiden ihmisten pelkoja.

Toimittajat tietysti kokevat olevansa luonnonsuojelun ja paikallisten ihmisten asialla. Sellaisilla jutuilla saa omaan lehteen tilaa ja ehkä jopa ammatillista mainetta. Kukaan ei vaivaudu perehtymään asian kokonaisuuteen, suhteuttamaan asioita tai kertomaan totuutta Talvivaarasta.

Tämä Marko Erola on tietokirjailija ja taloustoimittaja, joka alun perin kiinnostui Talvivaarasta sijoituskokeena. Kirjassaan hän kertoo kohta kohdalta Talvivaaran tarinaa, kommentoi tapahtumia, uutisia ja uutisista kirjoitettuja juttuja.

En ole biokemian osaaja, mutta minut kyllä vakuuttaa Erolan rauhallinen ja faktat kertova tapa kommentoida päästöjä, päästörajoja ja lupaehtoja. Kärjessä uutisia tehneet toimittajat tekivät dramaattisia mittakaavavirheitä ja vääriä tulkintoja. Sen sijaan, että toimittajat olisivat joutuneet vetämään takaisin virheitään, heitä palkittiin hyvästä ympäristöjournalismista.

Vaikka lupaviranomaiset selvästi näkivät, miten mittaustuloksia ja päästörajoja tulkittiin väärin, ei ollut heidän asiansa puuttua virheisiin. Varsinkin kun ympäristöministeri puuttui asiaan – ohi hyvän hallintotavan – ja ilmaisi ylimpänä päättäjänä tukevansa vääriin tulkintoihin perustuvaa medialinjaa.

Aivan tunteeton ei Marko Erolakaan kirjassaan ole. Häntä harmittaa kaivoksen ja Pekka Perän väärämielinen julkinen kohtelu niin, että hän paikoin luopuu objektiivisuudestaan ja ajautuu kohdittain alueelle, josta kuultaa puolustuspuheen kaltainen missio. Nämä ovat juuri ne kohdat, joihin vetoava voi sivuuttaa koko kirjan viestin.

Mutta kirja on hyvä. Sanoisin niin jyrkästi, että kenenkään ei pidä ottaa julkisesti kantaa Talvivaaraan tai kirjoittaa Talvivaarasta ennen kuin on vaivautunut lukemaan kirjan Kirottu kaivos.

Palataan tämän jutun alkuun. Millä kärjellä Nuasjärven purkuputkea koskeva uutinen tuli ulos?

Ensimmäinen uutinen kertoi otsikossaan, että Talvivaara aikoo purkaa 30 000 tonnia sulfaattia Nuasjärveen. Kun sitten varsinaisia asiakirjoja luki, oli kyse siitä, että Talvivaara hakee lupaa rakentaa puhdistettua vettä Nuasjärveen purkava putki. Tuo putki pitää rakentaa joka tapauksessa, jottei kaivosalueella tapahtuisi puhdistamattoman veden ylivuotoja. Puhdistetun veden pois saaminen on ehto sille, että oikea ympäristökatastrofi saadaan estettyä. Tuo huikea tonnimäärä suoloja syntyy siitä, että niitä on pieninä pitoisuuksina missä tahansa puhdistetussa vedessä.

Mitä media ei kertonut, oli, että Nuasjärven sulfaattipitoisuus vaihtelee nyt 10–60 milligrammassa litraa kohti. Purkuvesi nostaisi sulfaattipitoisuutta 3–10 milligrammaa litraa kohti. Järveen purettava vesi olisi kolmen vuoden ajan varastoidusta ylijäämävedestä puhdistettuja vesiä ja sen jälkeen ainoastaan sade- ja sulamisvesiä.

Jos vesikysymys pystyttäisiin hoitamaan tai saataisiin hoitaa, Talvivaara olisi edelleen menestystarina. Bioliuotus toimii prosessina, kun sitä opitaan ohjaamaan. Talvivaarassa on jo opittu. Nikkelin hinnan kohtuullinen nousu tekisi kaivoksen kohtakin kannattavaksi. Omasta puolestani toivon, että Talvivaara saisi tilaisuuden nousta.

JUHA KUISMA on lempääläinen ympäristökirjailija.

KANSAN SUUSTA

Sutta tulee

”Ellet ole kiltti, susi tulee ja ottaa”, uhkailtiin lapsia ennen. Nykyisin varoitetaan, että jos teet sitä tai tätä, sinut hukka perii.

Tarinoiden susi syö porsaat, kilipukit, mummot ja pikkutytöt. Elävässä elämässä susi aiheuttaa yleistä pelkoa, nappaa koiria ajosta, tulee pikkulasten painajaisiin ja jakaa kansakunnan kahteen leiriin.

Silmälasit ja muut tavarat joutuvat suomen kielessä hukkaan. Töissä tulee sutta. On sudenhetkeä, jolloin päivystäjä ei pysy hereillä, ja sutta lammasten vaatteissa.

Kokematon lankeaa ajattelussaan sudenkuoppaan. Vielä 1 800-luvulla sudenkuopilla pyydettiin hukkaa esimerkiksi Helsingin Munkkiniemessä.

Kova on suden osa. Mutta niin pahoin ei suttakaan ole demonisoitu, etteikö hyvääkin kulttuuriperintöä löytyisi.

Legendan mukaan susinaaras pelasti sodanjumala Marsin ja papitar Rhea Silvian pojat, jotka oli heitetty Tiber-jokeen. Susi imetti veljeksiä, jotka sittemmin perustivat Rooman kaupungin. Historia tuntee myös muita enemmän tai vähemmän todellisuuteen pohjaavia tarinoita susilapsista.

Yksinäinen susi on määrätietoinen omien polkujen kulkija. Todellisuudessa yksinäinen susi on harvinainen, sillä sudet ovat laumaeläimiä.

Tätä sosiaalista eläintä on kiittäminen ihmisen parhaasta ystävästä, koirasta.

TOPI LINJAMA

30.6. Hattula. Tervan tuoksu leijui kirkonmäellä, kun Hattulan Pyhän Ristin kirkko sai paanukattonsa suojaksi perinteistä hautatervaa.

26.9. Hausjärvi. Yli tuhat sivua Harry Potteria ei hirvitä Arttu Ukkosta. Ekaluokkalaiset tutustuivat opettajan johdolla uuteen kyläkirjastoon.

Markku Vuorikari: Iso kuva isosta kasvista

”Rehumaissia viljellään aika vähän Suomessa. Oli kiinnostavaa päästä Kuhmoisiin **Tapio Helinin** tilalle, koska sellaista peltoa en ole aiemmin kuvannut. Lohko oli hämmentävän iso ja kasvusto kolme metriä korkeaa.

Kuvausta piti miettiä, koska halusin, että katsoja voi verrata kasvuston kokoa isäntään.

Päätin käyttää köyhän miehen helikopterikameraa. Laitoin kameran jalustan päähän, säädin sen valmiiksi, pistin itselaukaisijan päälle ja nostin kameran niin korkealle kuin pystyin. Sitten pyysin isäntää katsomaan kameraan.

Yhteistyö sujui erinomaisesti. Vaikutti siltä, että isäntä on hyvin innostunut maissin viljelystä.

Kuva julkaistiin isosti lehden etusivulla.

Sadonkorjuu oli suunnitteilla kahden viikon kuluttua kuvauksesta. Menimme silloin uudestaan tekemään videota. Siinä näytetään, miten korjuukone kerralla leikkaa, murskaa ja heittää peräkärryyn koko tavaran. Varret, lehdet ja tähkät menevät rehuksi tilan lypsykarjalle.

Kepit reppuun

Heinäntorjunta on hankalaa hommaa, kun kuusen taimia ei löydy. Metsäpalveluyrittäjä **Veikko Simola** hoksasi, että istuttajan kannattaa merkitä taimet heinän seasta erottuvilla kepeillä.

Sahuri **Keijo Siekkeli** valmisti Simolan pyynnöstä merkintäkepit. Istuttaja teki viemäriputkesta keppisäiliön, joka kulkee kätevästi mukana selässä.

Jos minulla olisi metsää, ottaisin heti mallia. Heinäntorjunta ei oikein ketään kiinnosta, mutta nämä miehet tekevät sen vähän helpommaksi itselleen ja myös muille.

Katon tervaaja

Kuvausmatkoilla tulee eteen yllättäviä tilanteita. Kirkon katto oli kiinnostava tapaus. Ohi ajaessani näin vilaukselta kirkon harjalla miehen ja mietin, mitä ihmettä oli tekeillä. En joutanut pysähtyä, kun oli kiire sovittuun kohteeseen.

Paluumatkalla paikkaa oli pakko päästä katsomaan. Siellä oli pari riuskaa heppua tervaamassa kattoa ja tarinaa irtosi hyvin. Siitä syntyi myös juttua lehteen.

Olen hyvin tyytyväinen rooliini tässä julkaisussa. Saan olla lehden silminä ja reissata katsomassa, mitä maaseudulla tapahtuu.”

TARJA HALLA

Markku Vuorikari on työskennellyt 31 vuotta valokuvaajana MT:ssä.

26.9. Kuhmoinen. Tapio Helin innostui kasvattamaan rehumaissia 21 hehtaarin alalla. Hulppea sato parantaa lypsykarjatilan rehuomavaraisuutta.

<< 11.6. Salo. Kesän ensimmäistä säilörehusatoa korjattiin Salon Halikossa. Meneillään oli korjuun vilkkain viikko.

< 16.6. Kouvola. Helpotusta heinäntorjuntaan. Keijo Siekkelin tekemät merkintäkepit kulkevat selässä, kun Veikko Simola lähtee istuttamaan.